

§ 1 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Moderaternas riksdagsgrupp anmält Erik Andersson som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Erik Andersson (M)

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:15 för tisdagen den 19 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från skatteutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2015/16:315

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:315 Försvarsmaktens möjligheter att öva skytte av Sten Bergheden (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 12 februari 2016.

Stockholm den 19 januari 2016

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott: 2015/16:FPM42 Rådsbeslut om provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Sverige KOM(2015) 677 till socialförsäkringsutskottet

Svar på
interpellationer

§ 5 Svar på interpellation 2015/16:295 om svenskt deltagande i internationella insatser under 2016

Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! God morgon, ärade ledamöter! Hans Wallmark har frågat mig huruvida det pågår planering eller förberedelser för att Sverige vid behov under 2016 skulle kunna biträda exempelvis FN i insatser i länder såsom Cypern, Libyen eller Syrien samt om det är möjligt för Försvarsmakten att delta i internationella insatser under året.

Jag delar frågeställarens syn att 2016 sannolikt kommer att bli ännu ett år med en händelserik utveckling. Redan nu bidrar Sverige till ett stort antal krishanteringsinsatser för att främja fred och säkerhet. Vi arbetar brett, och verktygen är såväl militära som civila. Sverige deltar i insatser som bland annat leds av FN, EU, OSSE och Nato.

Försvarsmakten deltar redan i ett antal internationella insatser. För några veckor sedan var jag och försvarsministern på besök i Mali, där 250 svenska kvinnor och män från Försvarsmakten arbetar för fred och säkerhet inom ramen för FN-insatsen Minusma. Där utför det svenska underrättelsekompaniet ett utmärkt och mycket uppskattat arbete och bidrar därmed till säkerhet och skydd av civilbefolkningen. Regeringen kommer under våren att lämna en proposition till riksdagen med förslag om att förlänga det svenska bidraget till Minusma till juni 2017.

I Mali hade vi också möjligheten att besöka EUTM Mali, där Sverige och andra EU-länder bedriver utbildningsverksamhet till den maliska militären. Insatsen är viktig i processen att skapa en välutbildad, välorganiserad och funktionell försvarsmakt, vilket är centralt för att Malis regering självständigt ska kunna hantera säkerheten i landet.

Bidragen till Minusma och EUTM Mali ligger i linje med Sveriges bredare engagemang för fred och utveckling i Afrika.

När Frankrike i kölvattnet av terroristdåden i Paris återopade artikel 42.7 i EU-fördraget var Sverige bland de första medlemsländerna att svara. Det visar att vi vid behov snabbt kan mobilisera ett brett och substantiellt stöd till internationell krishantering.

Beroende på hur situationen utvecklas i olika oroshärdar världen över under 2016 kan FN, EU eller andra komma att efterfråga stöd till krishanteringsinsatser från Sverige och andra länder. Finns det politiska förutsättningar för krishanteringsinsatser i krigshärdade länder har Sverige beredskap att bidra såväl civilt som militärt. Då anslagen för internationell krishantering gradvis har minskats behöver dock prioriteringarna kring svenska insatsbidrag noga övervägas. Det krävs att en sådan insats står på en solid folkrättslig grund och att det finns en tydlig organisatorisk besluts-

och ledningsstruktur. Dessutom ska ett svenskt engagemang vara efterfrågat, ändamålsenligt, långsiktigt och utgå från tillgängliga svenska resurser.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Anf. 2 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! God morgon, utrikesministern, och god morgon, kära kollegor, denna bistra, krispiga fredagsmorgon.

Min interpellation kan egentligen delas in i tre delar, och jag uppfattar att utrikesministerns svar var indelat i tre delar.

Först och främst: Den första delen handlar om svenska kvinnors och mäns insatser utomlands, som är uppskattade och viktiga. Det är viktigt, som också utrikesministern har gjort, att vi så ofta vi kan i riksdagen ska harangera dem, berömma dem, och se dem för de insatser de gör i olika delar av världen för vårt land, för världsfreden, för säkerhet och stabilitet, för utsatta kvinnor, män och barn.

Den andra delen gäller att 2016 kommer att bli ett relativt intensivt år, i likhet med 2015. Några av de processerna pekar jag på i min interpellation, till exempel Libyen. Vi ser sönderfallets Libyen, hur Isil/Daish etablerar terrorceller, och vi ser närheten till Europas kust och risken för nya migrationsströmmar. Där finns också försöken att skapa någon form av samlingsregering och ena de olika parterna. Det kan också komma olika former av önskemål om stabiliserande åtgärder. Inte minst utrikesministern vet att Italien är ett av de länder som driver på i den frågan.

Där finns vidare Syrien. Den process som pågår där är allt annat än klar och entydig. Det som sker är ohyggligt, med bilder av svältande barn och människor samt vidare president Asads attacker mot den egna befolkningen. Oroligheterna mellan shia och sunni samt oroligheterna mellan Iran och Saudi kan också kasta sin skugga över det hela. Det finns samtidigt ett pågående skeende som kan inleda en start av en politisk process in mot 2017. Det kan också kräva närvaro, och det finns länder som är intresserade.

Sedan finns Cypern. Det finns hoppigivande tecken.

Alla dessa områden kan kräva olika former av internationella insatser och frågor till olika länder om hjälp och stöd.

Den tredje delen handlar om huruvida det finns pengar. Utrikesministern svarade: ”Då anslagen för internationell krishantering gradvis har minskats behöver dock prioriteringarna kring svenska insatsbidrag nog övervägas.”

Herr talman! Den brutala sanningen är att för 2016 är i praktiken alla pengar för internationella insatser förbrukade. Det finns inte mycket mer. Det var skälet till att begäran från Frankrike och det stöd som Sverige kom att ge var de pengar som det gick att skrapa ihop, lite drygt 40 miljoner för 2016. Vi har diskuterat frågan, och det kommer att bli en aktuell debatt på tisdag, men det är ingen hemlighet att jag och mitt parti hör till dem som tycker att summan är otillräcklig.

Är det så att bristen på medel till internationella insatser för 2016, och kanske till och med för 2017, blir gränssättande? Även om det kommer samtal och önskemål kommer Sverige av ekonomiska skäl, eftersom det inte finns medel till internationella insatser, att tvingas säga nej. Kan utrikesministern försöka övertyga sin kollega finansministern om att vid behov tilldela extraanslag för internationella insatser?

Svar på
interpellationer

Herr talman! Låt mig för min och Moderaternas del vara tydlig. Vi kan inte se att medel tas från försvarsanslaget, från det nationella försvaret, och förs över till den internationella verksamheten. I så fall får vi samfällt försöka hitta pengar någon annanstans. Vårt parti har som ett av partierna bakom försvarsuppgörelsen sagt att nu är satsningen på det nationella försvaret prioriterad i försvarsbeslutet. Därför krävs andra resurser för fler internationella insatser under 2016 och 2017.

Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Låt mig börja med frågan om pengarna. Vi kan vara helt eniga om att det är en stor fördel om vi först och främst kan hålla fast vid försvarsuppgörelsen. Som Hans Wallmark mycket väl vet är både försvarsministern och jag helt eniga. Försvarsministern upprepar ständigt att det är uppgörelsen som tjänar som riktlinje för hans hantering. Det här är att återställa en ordning där man drog ned alldeles för mycket på det svenska försvaret.

När vi fattar beslut om bidrag till internationella insatser innebär det att det kvarvarande utrymmet begränsas. Det gäller Minusma och andra bidrag. Det finns för närvarande begränsade möjligheter att delta i nya insatser under 2016, inte minst med tanke på minskade resurser.

Regeringen är angelägen om att genomföra det vi har kommit överens om. Uppstår en sådan diskussion måste vi också vara beredda att agera och titta på var pengar kan hittas, om det går att styra om resurser eller om vi måste omfördela eller hitta andra sätt för finansiering.

Det är dessutom väldigt svårt att uppskatta var nästa stora kris kommer.

Det vi gör i dag är ju ganska fantastiskt. Vi deltar i en lång rad insatser – där man förstås också kan besluta sig för att nedprioritera någonting för att uppgradera insatserna på annat håll. Vi deltar i 13 militära insatser. Det handlar om totalt 350 svenskar i internationella militära insatser. Vi har 200 personer i 22 civila krishanteringsinsatser världen över. Ett exempel är de 25 svenskar som finns i den särskilda observatörsmissionen i Ukraina. Vi finns dessutom i Moldavien, Afghanistan, Georgien, Colombia, Mali, Senegal och Niger.

Här finns det såklart alltid utrymme att diskutera om vi behöver dra ned på något håll för att lägga resurser på något annat. Men det är ju en ständigt pågående budgeteringsdiskussion och resursdiskussion, och det är omöjligt att i dag veta var alla de nya behoven kommer.

Jag tycker att det viktigaste av allt, även av det Hans Wallmark sa, är att vi när vi går in med civila eller militära krishanteringsinsatser ska söka och få största och bredaste möjliga politiska stöd för det. Som vi brukar säga – det vet Hans Wallmark, och jag tror att vi är överens om det: De ska känna att de har vårt fulla stöd när vi skickar dem i farans riktning. Det kommer vi att fortsätta sträva efter också när det gäller insatser under inrevarande och kommande år.

Anf. 4 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Det är precis som utrikesministern säger med den uppräknade av olika insatser som svenska kvinnor och män gör – det är uppskattat, och det är viktigt. Därför tror jag att det är bra att vi i riksdagen återkommande säger: Ni gör ett bra, väsentligt och viktigt arbete för fredens sak och i Sveriges intresse.

Jag delar fullt ut åsikten att det är viktigt att det finns en bred uppslutning när vi skickar iväg kvinnor och män på internationella insatser. De ska inte behöva försvara det de gör, utan det ska vi som skickar iväg dem. När vi trycker på ja-knappen tar vi ansvaret, och då ska vi axla det.

Därför kan jag beklaga att vi inte nådde fram till en bred uppgörelse också när det gällde Sveriges svar på den franska begäran i enlighet med Lissabonfördraget 42.7. Men det kommer en särskild debatt om det på tisdag, så vi kan spara argumenten när det gäller kampen mot Isil eller Daish till dess.

Det är precis som utrikesministern noterar – vi har en bred försvarsuppgörelse mellan fem partier. Jag har som Moderaternas försvarspolitiska talesperson tagit på mig som min uppgift att återkommande ställa den här typen av kontrollfrågor.

Nu har vi satsat resurser. Vi gör ett trendbrott, som Försvarsmakten själv beskriver det. Då är det viktigt att vi inte tar resurser från försvarsuppgörelsen och försvarssatsningen till någonting annat.

Jag tycker att det är bra som försvarsministern har sagt och som utrikesministern nu upprepar: Nej, vi ska inte överföra medel från det nationella anslaget till exempelvis internationell verksamhet. Det kommer jag också att vaka över.

Precis som utrikesministern säger har vi under lång tid sett en försvarsavveckling i Sverige. Men jag vill ändå påminna om att den hade sin acceleration under 90-talet och det tidiga 00-talet. Det kan jag säga som tidigare kommunstyrelseordförande i Ängelholm, där man fick se flygflottiljen avvecklas som ett led i det som under många år var svensk försvarspolitik – att det var detsamma som förbandsnedläggningar.

Jag är glad att vi nu kan medverka till att ta de första stegen uppåt, där vi samfällt satsar mer resurser. Jag tror – det är ingen hemlighet, herr talman – att det kommer att krävas mer av oss.

Då kommer vi till detta med internationella insatser. Det är precis som utrikesministern konstaterar: Det finns egentligen inga pengar för 2016. Då vore det – uppfattar i alla fall jag det som – frustrerande om någon från FN i New York, Ban Ki Moon eller någon annan, skulle ringa till utrikesminister Margot Wallström och fråga: Kan ni bidra till någonting i Libyen? Kan ni bidra till någonting i Syrien? Kan ni bidra till någonting i Cypern? Den brutala verkligheten är nämligen den att utrikesministern av pekuniära skäl, av ekonomiska skäl, kan tvingas säga: Nej, det är nog inte aktuellt för 2016. Det är inte säkert att det är aktuellt ens för 2017.

Jag menar att det vore bra om de som har regeringsansvaret hade modet och förmågan att börja fundera på om de kan frigöra resurser genom budgetneddragningar någon annanstans eller omfördelningar inom andra områden för att täcka upp med resurser för internationella insatser. Jag tror att vi är många här i kammaren – utrikesministern, jag själv och många andra inräknade – som tycker att det är viktigt att vi visar det här internationella ansvaret.

Därför vill jag än en gång, herr talman, rikta uppmaningen till utrikesministern att ta en diskussion med sin finansministerkollega och undersöka möjligheterna att förstärka anslaget för internationell verksamhet *utan* att nalla pengarna från det nationella försvaret så att vi kan ha en öppning ifall utrikesministern får ett samtal om en insats i Libyen, Syrien eller Cypern under 2016.

Anf. 5 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Efter åtta år med moderata försvarsministrar har vi numera en socialdemokratisk försvarsminister, och efter åtta år med neddragningar på försvaret har vi äntligen en satsning. Vi hade dessutom två försvarsministrar som avgick, så vi har haft tre moderata försvarsministrar om jag kommer ihåg det rätt.

Men det är egentligen inte min poäng i den här frågan, utan min poäng är att Hans Wallmark efterfrågar omfördelningar och riktar en begäran till utrikesministern att hon ska vända sig till finansministern för att få pengar.

Min fråga till Hans Wallmark är om han är beredd att vända sig till Ulf Kristersson, som är finanspolitisk talesperson för Moderaterna. Ni moderater föreslår ju hela tiden stora skattesänkningar, vilket innebär att resurserna i den statliga budgeten blir begränsade. Skulle er budget slå igenom blir det naturligtvis mindre pengar.

Herr talman! Min fråga är alltså riktad till Hans Wallmark. Hur ser han på att ställa frågor till sin egen finanspolitiska talesperson?

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Jag välkomnar varje samtal från FN:s generalsekreterare Ban Ki Moon. Jag hoppas till och med att han snart ska komma på besök. Sverige som land har intet att skämmas för.

Sverige är en av de generösaste bidragsgivarna. Vi tillhör verkligen kretsen av länder som samarbetar med FN, och vi skickar som bekant insatser, civila och militära, till kris- och oroshärdar runt om i världen. Vi har bidragit på alla sätt vi kan, och det är uppskattat – inklusive insatsen till Frankrike. Fransmännen har upprepade gånger offentligt tackat för att vi svarade så snabbt, och de betraktar vår insats som ett substantiellt och viktigt bidrag till deras insatser.

Allt handlar om vad man begär. Det är klart att vi måste ha beredskap för att det kan komma ytterligare begäran om insatser under 2016. Vad är det då man önskar sig? Det kan vara rådgivare. Det kan handla om civila insatser, personal eller annat. Vi kan i dag bara gissa eller spekulera om det, beroende på hur de här olika konflikterna utvecklar sig.

Vi måste också kunna agera flexibelt. Det är självklart att vi måste tala med finansministern om hur det ska lösas om det skulle bli en stor kris och vi verkligen behöver styra om resurser eller så.

Men precis som Hans Wallmark har medgivit här är både försvarsministern och jag helt på det klara med att försvarsuppgörelsen gäller. Det är den vi ska respektera och hedra även i fortsättningen.

Vi måste också på alla andra sätt kunna svara på en eventuell begäran från FN. Men som sagt: Vi har inget att frukta av något telefonsamtal från vare sig FN, OSSE eller EU. Vi har ställt upp mycket lojalt och solidariskt, och vi är dessutom en mycket generös bidragsgivare.

Låt mig också säga något om Mali eftersom försvarsministern och jag var där. Det var ett mycket intressant besök, och de kunde bekräfta att det som de gör är mycket välkommet. Det är uppskattat, och de är högt respekterade där. Vi har verkligen skickat dem till en oroshärd. Där finns mycket som kan vara farligt.

Det jag sa till dem var att jag vet att jag kommer med hela Sveriges stöd till det som de gör och att jag har politisk uppbackning för det. Det är skönt att Hans Wallmark säger att vi är helt överens om budskapet till våra kvinnor och män ute i fält. De gör ett fantastiskt arbete, för att inte tala om deras familjer och andra närstående som ständigt oroar sig samtidigt som de ger dem sitt stöd, var i världen de än är.

Jag vet inte riktigt vad vi i grunden debatterar eller vad jag skulle hitta att vara oense med Hans Wallmark om. Det är bra att vi kan hålla med varandra om så mycket och om de grundläggande principerna.

Självklart ska jag tala med min finansminister, om och när det behövs, och jag hoppas att Hans Wallmark gör detsamma med sin finanspolitiske talesperson.

Anf. 7 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Det är uppskattat och lite rörande att både Eva-Lena Jansson och utrikesminister Margot Wallström efterlyser att Ulf Kristersson ska ta budgetansvaret. Jag önskar att den dagen snart kunde inträffa att det är Ulf Kristersson som är ansvarig för Sveriges samlade finanser. Då skulle det, herr talman, bli bra på många sätt. Det är jag rätt övertygad om. Vi skulle få en lägre utgiftsmassa än den som den nuvarande regeringen presenterar, en bättre skattefördelning och, förhoppningsvis, pengar både till försvaret och till internationella insatser. Tack för att ni hoppas på vår förmåga att få Ulf Kristersson att lösa detta!

Jag vill dock ta upp det som utrikesministern avslutade med, nämligen Mali. Jag tycker att det är viktigt att vi gång på gång markerar att vi samfällt står bakom de svenska kvinnor och män som deltar. Det är också viktigt att vi påpekar att det är farligt. Därför har vi det delade ansvaret att säga: Ja, ni är där för vårt intresse, ni är där för fredens skull, och det är vi som har fattat beslutet.

Utrikesministern undrade, herr talman, vad det är vi inte är överens om. Jag tror och hoppas att några av processerna kan lösas, och då kan det krävas internationella insatser i och kring Libyen, på Cypern eller i och kring Syrien. Men den svenska regeringen har inte några pengar till internationella insatser för 2016. När det gäller 2017 kan de förbrukas rätt fort, för utrikesministern och jag vet att Försvarsmakten sitter och tittar på huruvida en förlängning i Mali är möjlig och hur den skulle kunna se ut. Precis som utrikesministern säger skulle det kunna vara önskvärt.

Det kan behövas internationella insatser, och det kommer att kräva pengar. Därför uppmanar jag till beredskap.

Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Hans Wallmark missförstod mig nog med flit. Det jag försökte beskriva var att Hans Wallmark och det parti han företräder försöker låtsas som om de har pengar som inte någon annan har. Tvärtom har man stora skattesänkningar i den budget för riket som man lagt fram för riksdagen och som gäller för i år.

Då ska man vara ärlig med det och i så fall berätta varifrån man tänker ta pengarna. Hittills har man sänkt skatten och sett till att det blir mindre pengar till utbildning och mindre pengar till en massa andra saker. Att man nu, efter att ha dragit ned under åtta år, säger att det är bra att satsningen på försvaret finns talar för sig självt.

Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr talman! Ärade ledamöter! Hur trevligt du än säger det, Hans Wallmark, kvarstår faktum, nämligen att ni drar ned så mycket på skatterna att ni kommer att ha mindre pengar i er budget. Det är problemet. Ni kan ju inte lova mer pengar till insatserna när ni drar ned. Det verkar vara det allra viktigaste, den enda punkt som gäller.

Sedan ska vi även i fortsättningen vara glada över att vi är eniga i att Sverige bidrar till ett stort antal insatser för att främja fred och säkerhet. Vi gör det tålmodigt och långsiktigt, och vi arbetar brett med både civila och militära verktyg. FN, EU, OSSE och Nato känner till att vi engagerar oss, att vi bidrar, att vi är trogna samarbetspartner på alla sätt och vis.

Det är ett faktum att för ett land som Sverige är utrikespolitiken på många sätt den främsta försvarslinjen. Genom en aktiv utrikespolitik bidrar vi, också tillsammans med andra, till säkerhet.

Svenska kvinnor och män som sänds ut i världen ska känna – och jag tror att de känner det efter vad du säger, Hans Wallmark – att de har vårt fulla och odelade stöd. Det är en fin svensk tradition att vi har enighet i de frågorna. Det är ett viktigt budskap från oss här. Vi tackar dem för det som de uträttar, och vi kommer förstås att fortsätta bidra till insatser internationellt, också under 2016. Vi kommer att se till att lösa den uppgiften.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellationerna 2015/16:288 och 292 om alternativ till sysselsättningsfasen

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig vad som konkret har skett i frågan om att fasa ut sysselsättningsfasen sedan debatten i maj och vad det är för jobb och utbildning som personer i sysselsättningsfasen kommer att få. Jag har även fått frågan om det svar jag tidigare lämnat, att de sociala företagen inte ska känna oro, kvarstår och vilket besked jag har till alla de företag som påbörjat en avveckling av sina verksamheter.

Katarina Brännström har frågat mig hur jag avser att se till att de som i dag är inskrivna i sysselsättningsfasen erbjuds ett meningsfullt alternativ.

Det är i dag ett mycket litet antal av deltagarna i fas 3 som går vidare till arbete eller studier. Till skillnad från den tidigare regeringen, som ansåg det tillräckligt att bara sysselsätta människor, anser den nuvarande regeringen att deltagarna i fas 3 ska erbjudas riktiga jobb eller utbildning men också aktiva insatser som för dem närmare arbetsmarknaden.

För deltagare i dagens fas 3 har regeringen infört en särskild studie-satsning med möjlighet att studera i upp till ett år, med bibehållet aktivitetsstöd, vid komvux, universitet och högskola samt inom yrkeshögskola. Förordningen om extratjänster trädde i kraft den 1 november 2015.

Den 17 december 2015 fattade regeringen beslut som bland annat innebär ett genomförande av de förslag som fanns med i budgetpropositionen för 2016. De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 februari, med andra ord om några dagar. Jag vill ta tillfället i akt och redogöra för samtliga förändringar som berör deltagare i nuvarande fas 3.

Regeringen utvidgar extratjänsterna till att även omfatta verksamhet hos myndigheter som utövar offentliga befogenheter. Inflödet av nya deltagare till dagens sysselsättningsplatser stoppas, och sysselsättningsplatserna ska vara avvecklade till den 31 januari 2018. De nya reglerna innebär att Arbetsförmedlingen ska genomföra en successiv avveckling av sysselsättningsplatserna under en tvåårsperiod. Samtidigt ökar regeringen möjligheterna för dem som har varit arbetslösa under längst tid att ta del av arbetsträning.

Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden behöver ofta flera insatser som följer på varandra. Regeringen anser att arbetsträning är en viktig byggsten som, till skillnad från sysselsättningsplatserna, ställer krav på anordnare att anpassa insatsen utifrån de behov som deltagaren har för att komma närmare arbetsmarknaden.

Regeringen har också sett över jobb- och utvecklingsgarantin, som är alltför detaljreglerad, vilket är hämmande för individer och arbetsförmedlare. I dag är jobb- och utvecklingsgarantin indelad i två inledande faser med specifika insatser i varje fas, och det ställs krav på att omfattningen av tid i aktiviteter ska ligga på en specifik nivå.

Dagens detaljreglering innebär att individer inte alltid kan erbjudas just de insatser de bedöms behöva, och därför avskaffas nu fasindelningen. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen kan erbjuda insatser som utgår från varje individs behov och förutsättningar för att öka utflödet till arbete och studier. Arbetsförmedlingen har också tillförts ökade medel för att kunna ge individanpassade insatser.

Ytterligare förändringar som sker från den 1 februari 2016, för samtliga deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin, är att det blir möjligt att deltidstudera under sex månader vid sidan om deltagande i garantin. Regeringen förlänger också möjligheten till studier i svenska för invandrare inom garantin från sex till tolv månader. En ny satsning införs på yrkesinriktade kurser inom bristyrken på folkhögskola i upp till 24 månader. Studier i svenska för invandrare och i bristyrken ska kunna ske med bibehållet aktivitetsstöd.

Jag vill också återigen understryka att regeringen anser att de arbetsintegrerande sociala företagen gör en stor insats när det gäller att skapa arbetstillfällen för människor som varit arbetslösa länge. Dessa företag driver näringsverksamhet med övergripande mål att integrera människor som har stora svårigheter att få eller kunna behålla ett arbete, i samhälle och arbetsliv och där de anställda oftast uppbär olika typer av arbetsmarknadspolitiska stöd. Många sociala företag som i dag anordnar sysselsättningsplatser i fas 3 är också anordnare av arbetsträning i jobb- och utvecklingsgarantin.

Med de förändringar som nu görs bedömer jag att arbetsintegrerande sociala företag fortsatt ska kunna ha en mycket viktig roll när det gäller att ge dem som står längst ifrån arbetsmarknaden en väg tillbaka. Regeringen kommer också att fortsätta dialogen med de arbetsintegrerande sociala företagen.

Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Ett vallöfte från den nuvarande regeringen var att man direkt efter valet skulle fasa ut sysselsättnings-

fasen för att ersätta den med framför allt extratjänster inom offentlig sektor. Detta har skapat en stor oro för dem som nu finns i sysselsättningsfasen. Dessutom är de ideella organisationerna en viktig motor i migrationsmottagande och så vidare, och de har också gjort stora insatser för de personer som har funnits och finns inom sysselsättningsfasen. Den genomsnittliga tid de har varit borta från den reguljära arbetsmarknaden har uppgetts vara mellan sju och åtta år. Det handlar alltså om personer som har varit borta mycket länge från den reguljära arbetsmarknaden. Där har organisationerna kunnat se varje individ och kunnat ta emot dem på ett bra sätt, som brobyggare, för att de sedan ska kunna komma tillbaka till den reguljära arbetsmarknaden.

Från och med den 1 februari kommer det inte att bli några fler nya platser inom sysselsättningsfasen, hörde vi av ministern. Därför är oron också stor bland de människor som i dag närmar sig en period då de skulle kunna få en sysselsättningsplats.

Secondhandförsäljning är något som många organisationer bedriver. Där har många människor som ingått i sysselsättningsfasen fått arbete. Redan nu säger de organisationer som bedriver secondhandförsäljning att de har färre sysselsatta nu än tidigare. Man har inte vågat ta in fler eftersom man inte har vetat hur det skulle bli.

Jag har egentligen mest frågor om hur extratjänsterna kommer att utformas och om vilka besked ministern kan ge dem som är oroliga för vad som kommer att hända. Är extratjänsterna ett annat namn på beredskapsjobb, som vi hade 1970-talet? Jag och många med mig fick beredskapsjobb inom offentlig sektor efter att vi hade tagit studenten. Jag var till exempel elevassistent. Det var absolut inget skyddat jobb, utan man kom dit och började jobba direkt. Om det är på det sättet det ska bli går det inte att jämföra med hur det i dag är inom sysselsättningsfasen.

Många av de 40 000 som i dag finns i sysselsättningsfasen står väldigt långt från arbetsmarknaden. När de nu ska ut i offentlig sektor, som redan är väldigt pressad eftersom det kommer många nya invånare till Sverige, utgår jag från att de behöver handledning och en bra introduktion. Under de 23 månader som sysselsättningsfasen ska fasas ut kommer ungefär 2 000 personer per månad att lämna den sysselsättning de har i dag och gå över till extratjänster. De ska härbärgeras framför allt inom kommuner, om jag har förstått det rätt.

Hur ska kommunerna mäta med ett bra mottagande och en bra introduktion? Jag talade alldeles nyss med en chef på SKL, som inte riktigt visste hur detta ska gå till. Det blir alltså successivt 2 000 personer per månad som ska ut i offentlig sektor.

Jag har många frågor om just extratjänsterna. Kommer civilsamhället att finnas med över huvud taget när det gäller dessa tjänster?

Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Faktum är att det har gått 15 månader utan en enda konkret åtgärd från regeringen trots de stora vallöften om en snabb avveckling och en väldigt hög svansföring när det gällde att avveckla fas 3. Men är man oförberedd och inte har gjort sin hemläxa blir det inte mycket resultat.

Vi ser nu en regering som kanske är den svagaste och minst effektiva som Sverige har haft i modern tid. Det är inte mycket som lyckas. Nu berättar Ylva Johansson i sitt svar om alla de färska beslut som har fattats av regeringen. Men vägen till de resultat man vill uppnå är lång, mycket lång.

Avvecklingen är inte så enkel. När i tid kommer fas 3 verkligen att vara avslutad, och hur ser det ut då? Det är en intressant fråga. Oddsen för att detta ska kunna klaras av inom två år är väldigt höga.

Vad värre är: Hur ska kommuner och landsting mäktas med att skaka fram alla dessa extratjänster? Det är det ingen som vet. Jag har talat med många både vid Arbetsförmedlingen och inom kommuner. De säger att de inte kommer att klara av detta.

Faktum är att det nu är all time high i fas 3 med närmare 40 000 platser. Alla dessa ska alltså avvecklas på två år och ersättas med något annat. Varje person ska få en individuell bedömning, säger Ylva Johansson. Hur är detta möjligt på så kort tid? I de flesta kommuner har man inte ens påbörjat arbetet.

I Arbetsförmedlingens rapport *Prognos för utbetalningar 2016–2020*, som kom i förrgår – den är väldigt intressant – skriver Arbetsförmedlingen att regeringens mål är mycket ambitiösa. Traineeplatserna och extratjänsterna kräver mycket. Det måste finnas ett mycket nära samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommuner, vilket tar mycket lång tid och ännu inte fungerar. Man skriver att åtgärderna därför kommer att öka i förhållandevis långsam takt.

Likaså beskriver man att det har varit mycket svårt att få fram platser på komvux. Man beskriver att flyktingsituationen, som kommer att pågå i flera år och vara ett stort problem för kommunerna, kommer att vara det som prioriteras. Man kommer inte att mäktas med att avsätta tid för traineejobb, utbildningskontrakt och extratjänster som regeringen och Ylva Johansson menar.

Dessutom är det intressant att det i rapporten står att man tror att arbetslösheten i Sverige kommer att vara 7,5 procent år 2020, vilket är långt mer än i länder som Tyskland och Storbritannien.

Man är tveksam inom både SKL och Arbetsförmedlingen, och många är också bekymrade över alla dem som inte kommer att klara av studier eller de jobb som extratjänsterna innebär. Vad ska de göra? Vilka särskilda åtgärder tänker sig ministern för dessa människor som har hinder och problem av olika slag, som kanske gör att de i princip kan anses vara icke-anställbara? Arbetsförmedlingen har uttalat att man vill behålla en del av fas 3-platserna. Hur blir det med det? Det vore intressant att höra.

Ylva Johansson talar mycket om jobb och om vad som ska ske. Jag tycker dock att man tar väldigt lätt på den enorma utmaning man står inför. Vad kommer att hända när vi ser att arbetet i dag inte ens är påbörjat? Utmaningarna för kommuner och Arbetsförmedlingen är så stora att alla jag har talat med säger att det är en omöjlig uppgift. Vad säger regeringen om det?

Anf. 13 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Tack för möjligheten att återigen diskutera den här frågan! I går var jag här på frågestunden och ställde frågan om fas 3. Det är nu väldigt snabba ryck på frågestunderna, så vi hann inte riktigt utveckla frågan. Därför anslöt jag mig till debatten i dag.

I går sa arbetsmarknadsministern till mig: Det förvånar mig att Désirée Pethrus tycker att fas 3 var en bra åtgärd. Jag har ingen anledning att försvara själva åtgärden. Däremot vill jag väldigt gärna försvara de människor som känner en stark oro i dag.

Jag har vid flera tillfällen under hösten mött de sociala företagen. De säger: Vi vet inte riktigt vad som ska hända. Det är klart att det inte är bra om de inte kan ge tydliga signaler till de sköra personer som finns i deras verksamheter. Det är människor som kanske har varit sjukskrivna i fem, sju eller nio år och som sedan har börjat komma in i en social gemenskap och så småningom kanske är på väg mot arbetslivet. Stämmer de siffror som jag har fått tidigare från Arbetsförmedlingens mätningar var 89 procent av deltagarna nöjda med insatsen de fick. Jag hittade också en annan siffra. År 2013 fick 63 procent jobb i någon form.

Det är klart att många av de här människorna undrar: Okej, om vi nu inte ska ha den här insatsen, ska vi verkligen kunna gå in i en vanlig tjänst eller en traineetjänst ute i välfärdssektorn? Jag är inte så säker. Precis som jag nämnde i går finns det ett internt pm som tydligen har läckt, i alla fall enligt en artikel som jag hittade på nätet, från Arbetsförmedlingen under 2015. Arbetsförmedlingen skriver att det finns personer som står mycket långt från arbetsmarknaden och som varken kommer att vara aktuella för extratjänster i välfärden eller kommer att kunna tillgodogöra sig utbildning. Därför säger man att man vill behålla en del fas 3-platser, trots att programmet avvecklas.

Då tänker jag så här: Ja, men då vill man väl ha kvar någon form av arbetsträning, det som sker i de sociala företagen i dag. Där får man i lite skyddade former börja känna sig för, börja gå till ett arbete, skapa en rutin kring sin dag men också utveckla potentialer som man har. På ett socialt företag var det en kvinna som hade börjat göra jättefina väskor med olika applikationer, som hon var duktig på. En man gjorde webbtidningen åt det sociala företaget och tränade sig på det. Han kanske kan få jobb inom den sektorn. Det är klart att vi måste ha den typen av verksamheter kvar. Det är därför vi blir lite oroliga. Hur ska det här med extratjänster i välfärden kunna tillgodose alla de här personernas behov?

Nu sägs det i svaret att det här ska fasas ut under två år. Det är bra att det inte ska ske på en vecka eller två, men frågan är: Kommer insatserna att räcka?

Det är lite motsägelsefullt att först säga att fas 3 var jättedåligt och sedan att de här personerna kanske kommer att behöva arbetsträning. Nu backar man ju lite. Man tänker sig inte bara traineetjänster, utan det pratas också i svaret från arbetsmarknadsministern om arbetsträning.

Frågan är: Vad är det för arbetsträning? Var ska den ske? Kan den inte ske hos de sociala företagen i framtiden?

Anf. 14 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att det är en ganska deprimerande syn som Moderaterna här ger uttryck för när man på något sätt inte ser några möjligheter i människor.

Efter åtta år av en misslyckad moderat politik på arbetsmarknadsområdet, där man har låst in människor i fas 3, ställer man sig nu tvivlande till att människor ska kunna få ett individuellt bemötande av Arbetsför-

medlingen. Där ska man kunna se var och en och se vad människor behöver ha för stöd. Det handlar också om att se att människor kommer att kunna tillgodogöra sig utbildning.

Jag var på Arbetsförmedlingen i måndags. En kvinna som var i sysselsättningsfasen såg nu möjligheten att äntligen få studera och tillgodogöra sig en utbildning för att kunna ta ett arbete. Det handlade om att kunna jobba inom barnomsorgen. Det var en fantastisk utveckling för henne att kunna utbilda sig och sedan få jobb med lön i stället för att befinna sig i fas 3. Ersättningen där ser väldigt olika ut, men framför allt har det fungerat som en inlåsning.

Jag har faktiskt inte mött någon – jag vet inte om Lotta Finstorp har gjort det – som längtar till fas 3. Man kunde nästan få intrycket att människor, när de befinner sig i de här olika delarna, ser fram emot att äntligen få komma till fas 3. Jag har tvärtom mött människor som är väldigt oroade för vad som ska hända med dem. Hur blir det om de inte kan få det stöd som Arbetsförmedlingen ger dem i form av riktade åtgärder, individuella planer, utbildningsinsatser, praktik eller vad de nu kan behöva ha och hamnar på en del ställen? Désirée Pethrus ger uttryck för att en del är väldigt nöjda. Jag har inte träffat någon som har varit nöjd med ersättningen.

Framför allt handlar det om att de måste få en möjlighet att komma ut i arbete. Sedan vet vi att det finns andra delar i arbetsmarknadspolitiken. Samhall skulle till exempel kunna vara en väl fungerande plats för en del av de personer som befinner sig här. Men jag tror att extratjänster med en kollektivavtalsenlig lön är ett mycket bättre sätt att hantera människor i arbetslöshet än att låsa in dem i fas 3.

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt oss påminna oss om hur det lät när man införde fas 3. Då var argumentet att det skulle vara avskräckande. Man skulle ge upp om människor. När de hamnade där skulle de inte längre få några insatser från Arbetsförmedlingen. De skulle placeras i fas 3 som en slutstation.

Det är en människosyn som regeringen och vi socialdemokrater inte delar. Det finns alltid hopp om människor. Det finns alltid en möjlighet till progression. Sedan ska man självklart ha respekt för att det finns en komplexitet i detta. Det är väldigt många människor som i dag befinner sig i fas 3. De har olika förutsättningar. Många av dem är sköra, och många står väldigt långt från arbetsmarknaden. Då kommer det att krävas flera olika insatser för att kunna hjälpa människor vidare in i arbete eller på väg till arbete.

Katarina Brännström låtsas som om hon inte hör mitt svar. Jag går igenom de olika delar som regeringen har infört. Det kommer att krävas många olika delar i detta. Det har jag redogjort för i svaret.

Lotta Finstorp jämför med beredskapsarbeten. Det är väl inte riktigt jämförbart. Många gånger är det här kanske skörare personer, som står längre från arbetsmarknaden än vad Lotta Finstorp gjorde när hon hade ett beredskapsarbete. Men det är riktigt att det innebär en förstärkning när det gäller extratjänster eller särskilt anställningsstöd i verksamheter, och man får ett ganska generöst handledarstöd för att finansiera det stöd som personen kan behöva ute på arbetsplatsen för att kunna fungera i en ny miljö.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Svar på
interpellationer

Vi kan ta det exempel som vi har just nu i Sveriges skolor. De allra flesta skolor har under hösten fått ta emot oerhört många nyanlända elever. Då behövs det fler lärare, men i många skolor behövs det också fler vuxna som kan vara ett stöd och en stadga i skolan. Det är exempel på jobb som skulle kunna passa för extratjänster.

Särskilt anställningsstöd är en annan typ av subventionerad anställning som är tillgänglig för personer i fas 3. Där är det öppet också för civilsamhället och för alla andra delar av arbetsmarknaden.

Jag har respekt för Désirée Pethrus genuina engagemang för de här personerna och de sociala företagen. Det är riktigt att personer har väldigt olika förutsättningar. Alla kan inte gå ut direkt i en anställning. Alla kanske inte klarar att studera på heltid. Det kanske handlar om studier på deltid eller om att på olika sätt rusta individen för att den ska ta sig närmare arbetsmarknaden. Då är arbetsträning ett väldigt bra sätt, där det också finns en förhoppning om att individen ska ta steg närmare och närmare arbetsmarknaden. Man ska rusta individen. Det här är en verksamhet som de sociala företagen bedriver i dag och som de är väldigt bra på. Jag ser att vi kommer att behöva mer av den verksamheten, arbetsträning. Och jag ser att de sociala företagen är en viktig leverantör av den tjänsten, som jag tror att många i fas 3 kommer att ha nytta av.

Nu sjunker arbetslösheten – det ska vi komma ihåg. För första gången på många år sjunker nu också långtidsarbetslösheten. Det är väldigt glädjande. Vi har i dag ett konjunkturläge som är det bästa på länge när det gäller att få ut människor som står långt från arbetsmarknaden i ett ordinarie arbete med eller utan stöd. Det är självklart att vi ska utnyttja det tillfället för att se till att så många som möjligt ska kunna försörja sig genom eget arbete.

Anf. 16 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson undrar om någon har längtat till fas 3. Den frågan förvånar mig jättemycket. Om man ingår i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd beror det ju på att man står långt ifrån arbetsmarknaden med allt vad det innebär. Det kanske är på grund av psykisk ohälsa som man finns där. Jag tycker att det var en väldigt konstig fråga.

Ministern säger att reformen kring fas 3 kom till för att den skulle verka avskräckande. Ursäkta mig, men kyrkor, ideella organisationer och föreningar måste känna sig oerhört förnedrade när de hör att de bedriver en avskräckande verksamhet. De ska alltså avskräcka människor som står långt från arbetsmarknaden genom att ha handledning för dem. Detta tycker jag inte alls hör hemma i debatten.

Det är jättebra att handledarstöd kommer att finnas. Men om man, precis som ministern säger, ser på det oerhörda tryck som finns ute i samhället i dag i våra välfärdssektorer, inom vården och i skolan tror jag inte att det hjälper så mycket med extra pengar. Man måste ju hitta personer som ska vara handledare för de personer som har stått långt från arbetsmarknaden under lång tid och som är sköra. Jag tycker att det är precis det begrepp vi ska använda: Det är människor som är sköra, och de behöver få rätt vägledning och stöd in i sin extratjänst. Jag hoppas verkligen att kommunerna maktar med det här så att det blir riktigt bra.

De sociala företagen känner en stor oro. De vet inte vad som ska hända. Det är den bild jag har fått och som Désirée Pethrus också tog upp. Jag läser sista stycket i svaret från ministern: ”Med de förändringar som nu görs bedömer jag att arbetsintegrerande sociala företag ska kunna ha en fortsatt mycket viktig roll när det gäller att ge dem som står längst ifrån arbetsmarknaden en väg tillbaka.”

Den 1 februari är om några dagar. Ministern bedömer att de kommer att kunna göra detta, men de behöver få besked. De gör ett väldigt stort jobb och är ofta på något sätt kopplade till samordningsförbunden.

Det är också en fråga jag har. Hur ser ministern att samordningsförbunden, alltså Finsam, skulle kunna vidareutvecklas för den här gruppen? Var kommer de att finnas nu när extratjänsterna kommer i stället för de sysselsättningsplatser som har funnits hittills?

Mycket handlar om osäkerhet. Plötsligt blev det en ketchupeffekt. I valrörelsen var det ett väldigt högt tonläge när det gällde den förskräckliga sysselsättningsfasen. Sedan har det tagit väldigt lång tid, vilket jag i och för sig har respekt för. Man kanske var tvungen att tänka till i Regeringskansliet hur det här skulle gå till. Men 2 000 personer per månad ska nu lämna sina tjänster och gå över till extratjänsterna. Det ska till handledning. Det går ju inte att komma till en skola en dag för att arbeta med eleverna utan att handledarstödet finns på plats.

Jag skulle gärna vilja veta mer från ministern hur det här rent konkret ska se ut, för kommunerna är inte förberedda. Jag sitter i fullmäktige och är ofta ute i min kommun. Vi har ingen beredskap för detta. Det handlar inte om illvilja, utan det handlar om att man inte har vetat vilka förutsättningar som finns.

Dessutom undrar jag kring stödet för att kunna studera på komvux och universitet. Innebär det att studerande i bänkarna bredvid varandra kommer att ha helt olika ekonomiska villkor? De flesta studerar ju på lån.

Anf. 17 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Att vi ska rusta och stötta dem som står långt från arbetsmarknaden råder det bred enighet om. Det tycker inte jag att vi ska tvista om.

Alla människor behövs. Det har vi i Alliansen sagt i åtta års tid. Regeringen vill nu ta bort sysselsättningsfasen – fine! Men ersätt den då med någonting som är rimligt och kan bli verklighet!

Arbetsförmedlingen tror inte på den här idén. Man efterlyser fler verktyg. Samtidigt varnar Sveriges Kommuner och Landsting för att det blir svårt att få fram alla dessa extratjänster. Hur regeringen ska lösa det vet vi därför fortfarande inte.

Undersökningar visar dessutom att nio av tio av dem som har funnits i fas 3 var helt eller delvis nöjda med sin placering och sin sysselsättning. Nu riskerar många av dem att komma ut i passiv arbetslöshet, och det är det vi är oroliga för.

När Ylva Johansson säger att fas 3 var en slutstation som skulle verka avskräckande måste det bara vara ett påhitt ur socialdemokratisk valpropaganda. Det är oförskämt mot alla inblandade att säga på det sättet. Varje regering och varje politiker tror jag brinner för att få människor i jobb. Vi

kan pröva olika metoder. Ibland lyckas det bättre, ibland sämre, men alla behövs. Och det behövs massvis med nya jobb.

Vad kommer att hända med de här människorna om de nu kommer in i extratjänster? Det är ett år plus eventuellt ett år till som man kan gå där. Vad händer sedan? Blir det LAS? Får de någon förtur till nya eller andra jobb, eller ska de tillbaka till ruta ett? Vart ska de ta vägen sedan? Var finns långsiktigheten i dessa beslut?

Om regeringen verkligen ser verkligheten just nu när Arbetsförmedlingen kommer att få ta hand om hundratusentals nyanlända som har kommit till Sverige de senaste åren och som blir Arbetsförmedlingens ansvar med allt vad det innebär, ska man då samtidigt tvinga på Arbetsförmedlingen en jättebörda med nya individuella bedömningar av människor som befinner sig i verksamheter som de flesta är ganska nöjda med?

Då förstår man faktiskt varken verkligheten eller den enorma utmaning man står inför med den arbetsbörda som Arbetsförmedlingen kommer att få. Programåtgärderna dubblas ju med regeringens politik, uppemot 20 miljarder på några år. Det är alltså en halv försvarsbudget.

Vad jag efterlyser är inte heller bara åtgärder. Vad gör regeringen för att se till att det blir riktiga jobb, som ministern skriver i sitt svar? De här människorna ska få riktiga jobb. Vi kan ju fundera på vad det är för någonting. Vad är stimulansen när man gör det både svårare och dyrare och höjer skatterna för dem som ska ordna dessa riktiga jobb?

Många av de här människorna har många hinder med sig. De har långa perioder av arbetslöshet, de har långa sjukskrivningar och annat. Det här är sköra människor. Jag tror att det kommer att uppstå en stor oro och svåra problem för väldigt många av dem, och jag tycker därför att vi ska behandla hela detta komplexa problem med en stor gnutt respekt.

Det är oförsämligt av ministern att kalla det vi har gjort för en avskräckande slutstation. Det var aldrig vår avsikt, och jag tror inte heller att den här regeringen har den avsikten. Nu gäller det att lyckas med de uppgifter man tagit på sig. Men det är många stora ord, och vägen till resultat verkar väldigt lång.

Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Det här är en viktig diskussion, för många av dem vi talar om är sköra personer, så som tidigare talare, bland dem Katarina Brännström, har sagt. De har varit lång tid i sjukskrivning eller i arbetslöshet, och de har ett stort behov av samhällets stöd. Jag vill verkligen reagera när arbetsmarknadsministern säger att vi ville parkera långtidssjuka i fas 3. Hur skulle vi tycka att det var en bra åtgärd att parkera människor? Det var ju precis det vi ville förebygga.

Jag har arbetat med rehabilitering av långtidssjuka i över 20 år för att försöka få dem tillbaka antingen till deras ordinarie arbete eller ett annat arbete. När man då ringde till Arbetsförmedlingen och frågade om de kunde hjälpa till med att hitta ett annat arbete eftersom det inte fanns något som kunde anpassas på den nuvarande arbetsplatsen, då sa de så här: Ni får säga upp personen först, och sedan kan vi hjälpa er.

Det vi gjorde då var att skapa en övergång, en brygga, från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen, och var det så att man inte kunde hitta ett annat anpassat arbete så kunde man komma tillbaka till sjukförsäkringen. Nu tar regeringen bort det här. Frågan är vad som kommer att hända.

Min poäng är densamma som flera har varit inne på: Det finns ett stort informationsbehov både när det gäller de sociala företagen och när det gäller dem som är i den här verksamheten och som väntar på svar på vad som ska hända med dem under våren om de inte klarar av den här typen av traineetjänster. Vi kommer att behöva övergångar.

Jag skulle bara vilja kommentera svaret när det gäller RUT-avdraget och att förändringarna inte kommer att innebära någon skillnad för de allra flesta. Tittar vi på Danmark ser vi att minsta lilla förändring i RUT-avdraget gör att alla stoppar upp och slutar anställa. Detta är väldigt negativt, eftersom de har tagit emot många som har varit långtidssjuka och personer som också har varit långtidsarbetslösa i RUT-tjänsterna.

Vad tänker ministern göra åt detta?

Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Det är lite rörande att höra denna omsorg om de arbetslösa och om människor som har varit sjukskrivna i många år – efter åtta års politik där man har jagat sjuka och arbetslösa med blåslampa. Man försämrade sjukförsäkringen och utförsäkrade närmare 80 000 personer. Jag häpnar över att man ens säger detta.

Katarina Brännström säger att det är att påtvinga Arbetsförmedlingen att göra individuella bedömningar. Vad förväntar hon sig? Förväntar hon sig att Arbetsförmedlingen ska göra kollektiva bedömningar av 40 000 människor? Är det precis samma sak för dessa 40 000? Det är personer som har varit arbetslösa längre eller kortare tid. Det är kvinnor och män, unga och gamla, födda i Sverige eller födda i andra länder. Ska vi göra kollektiva bedömningar av dem? Det är ju häpnadsväckande.

När det gäller Lotta Finstorps svar säger jag det igen: Jag har inte mött någon som längtar till fas 3. Anledningen till att man har åkt in i fas 3 är ju att det inte har funnits någon aktiv arbetsmarknadspolitik under den första perioden. Man har inte fått möjlighet att studera eller bli sedd som en individ, utan man har blivit parkerad i fas 3.

Att sociala företag gör en jättebra insats har jag tydliga exempel på från till exempel Miljövårdscentrum i Örebro. Det viktiga är möjligheten för människor att komma ut i arbete. Och ja, Lotta Finstorp, jag tillhör också den grupp som hade beredskapsjobb på 1980-talet. Jag har fortfarande min anställning kvar. Jag fick ett jobb. Det är ett bra sätt att komma in på arbetsmarknaden, så jag välkomnar den typ av insatser som kan göra att långtidsarbetslösa människor kommer ut i arbete och inte blir parkerade i fas 3.

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag betvivlar inte mina meddebattörers genuina engagemang för de människor som befinner sig i fas 3; jag tror självklart att det är genuint och på riktigt.

Låt oss dock komma ihåg historieskrivningen. När fas 3 infördes av dåvarande arbetsmarknadsministern Sven-Otto Littorin skulle man efter en viss tid i arbetslöshet hamna i en åtgärd där man inte längre fick ha kontakt med Arbetsförmedlingen och inte fick tillgång till några som helst aktiva insatser. Teorin bakom detta var att människor om vi gjorde så lik-som skulle skärpa sig innan de nådde fas 3 och därmed komma ut i arbete.

Prot. 2015/16:57

22 januari

Svar på
interpellationer

Detta var en felaktig teori, och den fungerade inte. Ministern som införde detta har också konstaterat att det var helt misslyckat. Anledningen till att människor är arbetslösa är inte att de inte skärper sig utan att de inte har fått hjälp att komma tillbaka i arbete, eller att det inte finns arbete. Där växte alltså fas 3 lavinartat, och sedan fick den borgerliga regeringen så småningom ompröva sin idé och göra vissa insatser för dem som befann sig i fas 3. Det var dock den bakomliggande teorin, och det är en teori den här regeringen inte delar.

Jag ska försöka svara på de frågor som har ställts. När det gäller RUT-avdrag behöver man inte vara orolig, för vi planerar att från och med augusti utöka dem till fler sektorer än de som redan i dag gäller. Jag tycker alltså att det verkar vara en överdriven oro att tro att jobben ska försvinna.

När det gäller samordningsförbunden ser jag att de har en mycket viktig roll att spela. Samordningsförbunden ser väldigt olika ut och håller olika kvalitet, ska man nog ärligt säga. Många av dem gör dock ett mycket bra arbete och kan vara viktiga aktörer. När jag för ett år sedan reste runt och hade konferenser med alla Sveriges kommunledningar med anledning av framför allt ungdomsarbetslösheten var i allmänhet samordningsförbunden med, just för att de har en viktig roll att spela. Det gäller inte minst de personer som har en komplex problematik med kanske sjukdomsbild och annat som gör att de får ytterligare svårigheter på arbetsmarknaden. Jag ser alltså samordningsförbunden som mycket viktiga.

Jag vill göra en korrigering. Fas 3 är ingen tjänst, utan fas 3 är en placering man befinner sig i utan någon som helst lön. Så är det ju. Det är ingen anställning. Det vi nu vill erbjuda så många som möjligt är möjligheten till en anställning och möjligheten att tjäna pengar, ha semester och delta i arbetslivet precis som alla andra. Vi erbjuder också möjligheten till studier. Det är ganska goda möjligheter nu; alla som befinner sig i fas 3 får rätt att studera i ett år med bibehållen ersättning. Man får studera vad man vill.

Det kommer självklart att innebära att personer som sitter i samma klassrum har olika ekonomiska förutsättningar, och det ser jag inga som helst problem med. De som har det svårast på arbetsmarknaden ska också ha del av mer stöd än de som har det lätt på arbetsmarknaden. Det tycker jag är helt rimligt. Många som i dag befinner sig i fas 3 har varit borta från arbetsmarknaden så länge att den kunskap och erfarenhet de har kan ha tappat i aktualitet. Då kan ett bra sätt att komma tillbaka vara via utbildning. Det tror jag alltså kommer att vara av stor betydelse.

Jag tror också att arbetsträning, heltids- och deltidstudier samt bristyrkesutbildning inom folkhögskolorna kommer att vara viktiga pusselbitar. Det kommer nämligen att krävas många olika insatser för att de väldigt många personer som i dag befinner sig i fas 3 ska kunna se framtiden an med tillförsikt.

Anf. 21 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det finns en oro i civilsamhället, och därför har jag konkret frågat om det. Många av de ideella organisationerna gör ju ett fantastiskt arbete för personer som är sköra och står långt ifrån arbetsmarknaden. Vilken roll kommer det civila samhället att spela nu när sysselsättningsfasen avskaffas? De gör ju också ett väldigt bra jobb när det handlar om

migration och secondhandbutiker, som vi har talat om tidigare, och så vidare. Det är alltså en fråga jag verkligen behöver få svar på, för deras skull.

Kommer den som har extratjänster att tillåtas arbeta till exempel timmar i ett ordinarie jobb? Det handlar alltså om att få timtid – man kanske jobbar någonstans, får timmar och så har man en extratjänst i grunden. Det borde ju öka chansen till reguljär anställning om den möjligheten finns.

Av ministerns svar framgår det att deltagarna i fas 3 ska erbjudas ”riktiga jobb”, och det har vi varit inne på tidigare också. Vad är ett riktigt arbete? I den här kammaren har det raljerats mycket över RUT-tjänster, som att det skulle innebära poolskötare eller vad det är som brukar sägas här inne med mycket rynk på näsan. Jag vet inte om det hör ihop med RUT över huvud taget, men hade det varit ett riktigt jobb i så fall?

Vad händer med Funkautredningen? Alliansregeringen lät ju inleda Funkautredningen med start 2011. En del av förslagen har blivit reformer, beslut och så vidare, men det finns mycket kvar i den. Jag tror att det finns en hel del bra att ta fram ur Funkautredningen när det gäller den personkrets vi talar om.

Min sista fråga är: Kommer regeringens jobbmål att nås 2020?

Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag ska be att få tacka Ylva Johansson för både svaren och debatten. Detta är en väldigt viktig fråga, och jag tror att vi kommer att återkomma till den.

Det är tydligt att regeringen inte ser verkligheten och gör sig naiva förhoppningar om sin politik. Vi ska nämligen inte glömma hur det var före fas 3, när regeringen Persson styrde Sverige. Då var merparten av dessa människor arbetslösa utan några insatser alls. De var långtidssjukskrivna, och de förtidspensionerades på grund av arbetslöshet. Många satt hemma i sysslolöshet, gömda och glömda. Det bästa som har hänt många av dessa människor var faktiskt att komma in i fas 3. Det var en ny tillvaro med rutiner och arbetskamrater, där de faktiskt skulle söka jobb under tiden och få stöttning av olika slag och från olika håll.

Detta skrotar man nu, utan urskillning. Det är nästan skrämmande ibland att höra på Ylva Johansson. I Ylva Johanssons värld är nämligen allting så bra när den nya politiken får komma in och råda. Allt det gamla var dåligt, och allt det nya ska bli bra. Tillåt mig att tvivla! Det är så mycket prat om vad som ska ske – alla nyanlända ska ha jobb inom två år, har ministern lovat, och alla unga ska vara i jobb eller studier inom 90 dagar. Det har ministern också lovat, fast det verkar som att det håller på att skrotas. Nu ska även alla fas 3-platser bort inom två år. Det har ministern lovat.

Jag vet inte vem som tror på detta. SKL gör det inte, och Arbetsförmedlingen gör det inte. Det kommer att komma ytterligare rapporter där man tvivlar på hela det här paketet. Det är inte seriöst och rimligt att tro att saker och ting i den tuffa värld vi lever i ska kunna lösas på det sätt regeringen tror. Jag säger bara ”Lycka till!”, framför allt med tanke på de människor som nu ska ryckas upp ur sin tillvaro och att de inte ska drabbas alltför hårt.

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag förstår att Moderaterna är ovana vid ambitiösa mål för arbetsmarknadspolitik eller när det gäller individuellt bemötande på

Prot. 2015/16:57
22 januari

Svar på
interpellationer

Arbetsförmedlingen, för det var en helt annan politik som gällde när Moderaterna hade ansvar för arbetsmarknadspolitiken.

Det mål som Fredrik Reinfeldt satte upp för jobbpolitiken, att 5 miljoner människor skulle vara i arbete fram till år 2020, räknar jag med att den här regeringen kommer att nå under den här mandatperioden. Så, ja, vi har en mycket ambitiösare arbetsmarknadspolitik och mål för arbetslösheten.

Jag ska svara på frågorna.

De ideella organisationerna gör ett fantastiskt arbete. Jag ser inte att det finns någon risk att deras möjligheter att delta i arbetsmarknadspolitiken ska minska. Tvärtom är det inte, precis som Lotta Finstorp nämner, bara de långtidsarbetslösa i fas 3 utan också nytillträdande grupper, varav en del är nyanlända, som står mycket långt från arbetsmarknaden. Där kommer det civila samhället och de ideella organisationerna att kunna spela och spelar redan i dag en väldigt viktig roll.

Ett riktigt jobb är naturligtvis ett jobb där man har en anställning och lön. Fas 3 är inte ett riktigt jobb, utan det är en placering där man i bästa fall får någon typ av ersättning. Men det är ingen anställning, och man får ingen lön.

Extratjänsterna är på 75 procent just för att det ska vara möjligt för individen att söka jobb eller ta andra jobb, till exempel timmar som Lotta Finstorp nämner, så att man successivt kan ta sig vidare till ett arbete utan subvention eller med en annan typ av subvention eller lägre subventionsgrad än vad extratjänster har. Avsikten med konstruktionen är just att det ska finnas ett utrymme att söka och ta andra jobb vid sidan av extratjänsten, så att man successivt kan komma vidare.

Funkautredningen redogjorde jag helt nyligen för när vi träffade funktionshindersrörelsen i Regeringskansliet. Det är en lång redogörelse för vad som har hänt med varje förslag i Funkautredningen, för lång för att jag ska kunna redogöra för den här.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:290 om förstörande av en av de bästa integrationsmotorer som funnits

Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig hur jag motiverar förändringarna av RUT-avdraget och vad beskedet är till dem som nu riskerar sina jobb i och med förändringarna. Hon har också frågat mig när vi kan förvänta oss ett färdigt förslag utifrån överenskommelsen om att RUT-avdraget ska omfatta fler tjänster.

Som jag svarat i flertalet interpellationsdebatter är motiven bakom förändringarna som regeringen gjort av RUT-avdraget att det inte ska bidra till att öka klyftorna mellan elever samt att det ska riktas mer mot vanliga hushåll. Det är viktigt för skattesystemets legitimitet att skattepolitiken upplevs som rättvis. Förändringarna kommer inte att innebära någon skillnad för de allra flesta som i dag gör RUT-avdrag, och därför bedöms de ha mycket begränsade effekter för exempelvis sysselsättning och företagande.

Som jag svarade på en riksdagsfråga från Lars-Arne Staxäng den 2 december förra året är min ambition att ett lagförslag om utvidgat RUT-avdrag ska kunna lämnas till riksdagen i vårändringsbudgeten och träda i kraft den 1 augusti 2016.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 25 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

RUT-reformen är en riktig framgångssaga. I dag är det 22 000 personer som arbetar inom RUT-sektorn. Och sju av tio svenskar vill behålla eller höja taket för RUT-avdraget. 83 procent är positiva till hushållsnära tjänster. Det har alltså skett en förskjutning. När reformen startade 2007 var det färre som ansåg att det var nödvändigt att ha kvar den här reformen på arbetsmarknaden.

Det är bra att migrationssamtalen har gett RUT ytterligare tjänster som tillkommer den 1 augusti. Men halveringen av avdraget kommer att få negativa följder, och det säger RUT-företagen.

Jag var helt nyligen på ett seminarium där de största RUT-företagen berättade att de märker att de nu har färre abonnenter, till exempel sådana som får städning med regelbundenhet, kanske var fjortonde dag.

Jag läste något ganska intressant på Almegas hemsida. Enligt Almega omsätter branschen 200 miljoner kronor ur intervallet 25 001 kronor till 50 000 kronor, och de flesta kunder som överstiger gränsen ligger i intervallet 25 001 kronor till 35 000 kronor.

Det är klart att om de flesta kunder ligger över 25 000 kronor är det inte omöjligt att företagen inte vågar anställa fler eftersom de märker att en stor del av kundunderlaget inte kommer att köpa tjänster på samma sätt som tidigare.

Många av RUT-företagen berättar också om hur många nationaliteter de anställt. Detta är en utmärkt integrationsmotor. Det är imponerande hur man har gett många som kommer från andra länder möjlighet att på detta sätt komma in i arbete. Därför är det oroande att regeringen har halverat avdraget.

Det är gemene mans tjänst att ta hjälp av ett RUT-företag. Jag tittade på hur det såg ut i kommunerna. Det är inte i storstäderna som antalet RUT-köpare ökar. De kommuner som ligger i topp avseende ökning är Gällivare, Jokkmokk och Härjedalen. Det beror förmodligen på att demografin ser ut som den gör i dessa kommuner. Här bor många äldre som vill ha hjälp med till exempel lättare städning innan de får en biståndsbedömning för hemtjänst.

Jag undrar hur ministern motiverar denna försämring av RUT-avdraget och hur regeringen ser framåt.

Danmark hade 60 procents avdrag. När man minskade till 50 procent trappade RUT-företagen ned och minskade antalet anställda. Det blev inte heller många nya företag.

Signalvärdet till både företagen och den som ämnar köpa en tjänst är negativt när det är osäkra spelregler på arbetsmarknaden och inom denna sektor. I valrörelsen var RUT-avdragen slagpåse.

Många gånger har det i kammaren uttalats att det handlar om att rengöra pooler hos rika i en rik Stockholmsförort. Det är patetiskt. Jag har aldrig hört talas om någon som har en poolrengörare.

Det är ju på landsbygden och inom hushållsnära tjänster som volymerna växer.

Det är också viktigt att vi tar det som en fråga om kvinnligt företagande.

Anf. 26 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp säger att det har varit mycket diskussion om poolrengöring i kammaren. Det är hennes partikamrat Helena Bouveng som har hängt upp sig på poolrengöring och RUT, så Lotta Finstorp bör nog vända sig till sin partikamrat i denna fråga. Det vore relevant eftersom det är Helena Bouveng som har fastnat i den frågan.

Det är få som har RUT-avdrag på mer än 25 000. Har man RUT-avdrag på mer än 25 000 tjänar man förmodligen ganska mycket. Även om det är en tillväxt i vissa kommuner, som Lotta Finstorp beskriver, återfinns den stora gruppen som köper RUT-tjänster i kända kommuner i Stockholms län såsom Danderyd och Lidingö. Det är i hög utsträckning höginkomsttagare som köper dessa tjänster.

Orsaken till att en del väljer att avstå från RUT-avdraget kan vara att de vill göra jobbet själv. Men en del vill helt enkelt inte betala vad det kostar, inte ens om de får skatteavdrag. De vill hellre köpa svart. Synen på människorna som utför arbetet är att de inte är värda mer. Det är beklagligt och en människosyn som jag inte delar.

När vi talar om hur vi ska kunna använda statens budget på bästa sätt kan vi också fundera på vad det viktigaste vi kan göra i dag är. Är det att satsa på att ge mer RUT-avdrag för över 25 000 eller att lägga lite mer pengar på äldreomsorgen? Många äldre behöver omsorg, inte bara städning i hemmet. Jag vet vad jag prioriterar.

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Att få fler människor i arbete är regeringens övergripande mål och uppgift. Det är för oss oerhört viktigt att alla människor som har möjlighet att arbeta ska vara med och bidra. Har man möjlighet att arbeta ska man arbeta. Det gäller alla människor.

Därför är regeringens politik så fokuserad på att skapa fler jobb och få ned arbetslösheten. Inte minst är detta viktigt för grupper som har hög arbetslöshet, till exempel ungdomar. Alldeles för många ungdomar får i dag inleda sin yrkesbana med att vara arbetslösa månad ut och månad in.

Som ett resultat av alliansregeringens åtta år vid makten hade vi så hög ungdomsarbetslöshet att vi för vissa områden i Sverige fick krisstöd av EU.

Regeringen har lyckligtvis lagt om politiken, och vi ser hur arbetslösheten bland ungdomar minskar. De åtgärder som regeringen har vidtagit för att stötta ungdomar att ta sig igenom gymnasiet eller få in en första fot på arbetsmarknaden håller på att byggas ut.

Vi tycker att det är viktigt att alla arbetar.

Den förändring som regeringen gör när vi halverar taket i RUT är en mycket liten förändring. Den kommer att påverka ungefär 1 procent av dem som köper RUT-tjänster, och den gruppen har i genomsnitt en inkomst på 960 000 om året. Det är inte orimligt att tro att människor med den typen av inkomst kommer att fortsätta köpa RUT-tjänster även utan avdrag. Det är alltså en mycket liten förändring.

Samtidigt gör vi en utvidgning av RUT som vi hoppas kunna genomföra redan efter sommaren. Då kommer ytterligare tjänster att omfattas av RUT.

Om Lotta Finstorp bryr sig om RUT och tycker att det är en viktig bransch som bör kunna fortsätta växa och utvecklas är det dumt att sprida skräckpropaganda. Är man en ansvarig politiker bör man ha en lämplig ton i den information som man sprider. Då blir det tokigt med den skräckpropaganda som många moderater och även en del branschorganisationer bedriver i denna fråga. Det gör människor oroliga, och de kan få intryck av att det är en större förändring än det faktiskt är.

Lotta Finstorp har i kammaren i dag sagt att vi halverar avdraget. Det är inte alls korrekt. Vi halverar taket, och det påverkar väldigt lite. Det är något helt annat än att halvera avdraget. Det är ren skräckpropaganda.

Lotta Finstorp tar också upp äldre som exempel på människor som köper RUT-tjänster. Men för gruppen äldre över 65 år sker inte denna förändring av taket. Det är alltså ren skräckpropaganda.

Lotta Finstorp tar upp exemplet Danmark. De förändringar som gjordes i det danska RUT-systemet går inte att jämföra med de förändringar vi har gjort. I Danmark tog man till exempel bort fönsterputsning, som utgjorde 20 procent av avdraget. Vidare tog man bort trädgårdsarbete, som utgjorde 25 procent av avdraget. Man ändrade också så att reduktionen bara gavs till pensionärer och sänkte den maximala utbetalningen från 10 000 till 6 000 danska kronor om året. Att jämföra det med den förändring vi gör är ren skräckpropaganda.

Om du bryr dig om denna bransch borde du inte hålla på med sådant, Lotta Finstorp.

Anf. 28 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det är intressant med det höga tonläget i kammaren så fort vi talar om sysselsättning och arbete. Vi hade nyss en interpellationsdebatt med arbetsmarknadsministern, och hon talade om "riktiga" jobb som var bättre än "oriktiga" jobb.

RUT-företagen har i sina siffror och årsbokslut märkt av osäkerheten i fråga om när regeringen ska sätta ned foten avseende RUT-sektorn. De har märkt att människor inte köper tjänsterna lika mycket som tidigare. De är också oroliga för att denna tidigare svarta sektor som nu har blivit vit kan återgå till att bli svart. Då tappar finansministern intäkter.

Det blir en mycket märklig debatt. Varför är denna fråga så känslig? Vi borde dela synen att alla jobb är viktiga och att vi behöver alla jobb vi kan få i Sverige så att människor kommer ut i arbete. Framför allt nu när vi får många nya invånare i Sverige behöver vi alla jobb vi kan få, och RUT-sektorn har visat sig vara en otroligt bra integrationsmotor för dem som står långt från arbetsmarknaden.

Det blir väldigt konstigt och känsligt. Jag tror att det handlar om att det finns något skamligt hos Socialdemokraterna om man skulle tycka att det är bra att folk arbetar hemma hos någon. Det får man inte säga, för då kommer vi genast in i den pigdebatt som fanns här i kammaren under hela den förra mandatperioden. Låt oss slippa det.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Svar på
interpellationer

Tänk i stället så här: Nu måste vi försöka få så många jobb som möjligt i Sverige inom olika sektorer, med de personer som kanske inte har sin utbildning fullt ut. Vi skulle naturligtvis helst vilja att de åtminstone läser klart gymnasiet.

Det kommer att komma många som inte har tillräckliga språkkunskaper men som är jättebra på att utföra sysslor i hemmet hos människor som behöver hjälp. Är det skamligt eller fult? Jag tycker att det blir jättekonsigt. Jag trodde och hoppades att denna debatt skulle handla om pigga idéer om hur vi kan få fler människor i arbete. En sådan är bland annat RUT.

Jag har frågor till finansministern. Hur ser finansministern framåt? Kan vi kanske utvidga RUT-sektorn vidare? Eller är det klart nu – är det that's it? Det är klart att flyttjänster, där det blir RUT-avdrag från augusti, kommer att ge ett visst antal arbeten. Men det blir inte någon stor utvidgning av RUT när man tar in flyttjänsterna, utan det är just för de hushållsnära tjänsterna i hemmet som vi ser en kraftig ökning.

I Gällivare tror jag att de ökade med 600 procent mellan 2014 och 2015, från en väldigt låg nivå. Det kanske är sådant man borde titta på i stället. Användningen av RUT-tjänster ser väldigt olika ut i landet och beror lite på vilka möjligheter det finns att köpa tjänsterna.

Vi ser att företagsamheten bland kvinnor har minskat sedan 2014. Det är många kvinnor som har startat RUT-företag. Vad säger finansministern till dem? Det är en feministisk regering – det hör vi också alltid här i kamraren. Är inte detta kvinnlig företagsamhet som vi borde vara stolta över och som vi borde gå vidare med och vidareutveckla?

Anf. 29 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp lägger ord i munnen på mig och finansministern som vi inte har sagt i denna debatt. Det är häpnadsväckande.

Lotta Finstorp säger att det är ett högt tonläge, men rubriken på hennes interpellation är: "Förstörande av en av de bästa integrationsmotorer som funnits". Förstörande – jag undrar vem det är som har ett högt tonläge i debatten.

När det gäller skräckpropaganda från olika intresseorganisationer vet jag att Almega är expert på det. Visita är också väldigt duktiga. Man spred en propaganda om att ifall bidragen till arbetsgivare för att anställa unga togs bort skulle det gå åt pipsvängen för hela restaurangbranschen. Nu ser vi hur restaurang efter restaurang öppnas trots att de inte får mer bidrag till sina vinster utan får anställa unga, oavsett ålder, till samma lön.

När det gäller riktiga jobb handlade den förra debatten om att arbetsmarknadsministern och jag tycker att det är viktigare att människor går ut i riktiga jobb – anställningar där man får lön och semester – i stället för att vara inlåsta i fas 3. Det är helt korrekt uppfattat att vi tycker att det är bättre att göra det.

När det gäller poolrengöring är det Lotta Finstorps partikamrat som har en stor hangup på det och tycker att det är jätteviktigt.

När det gäller insatser för äldre människor tror jag att människor kan göra massor av saker. Man kan välja att subventionera äldreomsorgen och bygga ut den, eller så kan man välja att investera pengarna på ett annat sätt. Men att bara ge arbetsgivarna bidrag tror jag inte är en riktig politik.

När det gäller en feministisk politik kan man inte begränsa och tro att kvinnor bara kan vara företagare inom städtjänster. Jag tror att kvinnor kan mycket mer, och jag vet att de finns. Jag vet att det finns kvinnliga företagare inom alla typer av branscher. Att säga att de bara ska befinna sig i städbranschen är att förminska kvinnor.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Liksom Eva-Lena Jansson tycker jag att det är förbluffande att Lotta Finstorp väljer att lägga ord i munnen på mig som jag aldrig har uttalat. Det är åsikter och känslor som jag aldrig har haft och som Lotta Finstorp rimligen inte vet om jag har haft eller inte.

Det som är känsligt är när Moderaterna försöker svartmåla en hel bransch och kommer med skräckpropaganda där de säger att det blir stora och omvälvande förändringar som det inte kommer att bli. Risken är att man skadar branschen. Här tycker jag att Lotta Finstorp och hennes moderata kollegor borde ta ett ansvar.

När ni försöker sprida den typen av skräckpropaganda, Lotta Finstorp, riskerar det att förstöra RUT-branschen som motor för integration. Där finns en risk. Lotta Finstorp har gjort det i dag, och hennes partivänner har gjort det i de 15 interpellationer de har ställt till mig om detta. De har också gjort det i andra forum.

Lotta Finstorp säger att det finns en osäkerhet i branschen för att man inte visste vad regeringen skulle göra. Vi var väldigt tydliga i valrörelsen med vad vi skulle göra, nämligen förändra taket, och det är precis det som vi har gjort.

Vi tycker att denna bransch har goda möjligheter att fortsätta att utvecklas. Det jobbar runt 20 000 personer i branschen i dag. Vi kommer att utvidga antalet tjänster från halvårsskiftet, och det innebär naturligtvis att det kan bli ytterligare en del som arbetar där.

Detta ska dock ställas i relation till att det kom 160 000 människor till Sverige i år och 80 000 året innan. Det är alltså 240 000 som har kommit till Sverige under de senaste åren. Att ha ett sådant fokus på att RUT-branschen allena ska lösa detta problem tror jag är att hamna lite fel.

Det är viktigt att ha en bred ansats i att människor som har kommit till Sverige ska komma i arbete. Det är precis det regeringen har. Vi arbetar brett med olika former av insatser utifrån vilket stöd enskilda individer behöver för att komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 31 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill gärna bemöta Eva-Lena Jansson. Hon menade att Visita och Almega sprider skräckpropaganda – inte så bra.

När det handlar om RUT-branschen och att 65-plus har kvar den skattereduktion som har funnits tidigare har jag svårt att tro att det finns företag som enbart har 65-plus som sin målgrupp, utan man har ofta en bredd, framför allt ute i landsorten där man måste ta allt: Man städar på företag och i hemmen, och man har även andra tjänster. Det är väldigt få som enbart har 65-plus – kanske i Stockholm – men jag har väldigt svårt att tro det.

Jag skulle gärna vilja ta fram beräkningar från KI som visar att RUT är kostnadsneutralt vid 10 000 anställda. I dag har branschen 22 000 medarbetare, så vari består problemet? Min förhoppning är att regeringen går vidare och tänker bredare så att vi får in ännu fler tjänster som underlag i RUT-sektorn. Den är alltså kostnadsneutral vid 10 000 anställda. Det värsta som kan hända är att fler får jobb om den blir ännu större.

En ny undersökning som gjorts bland RUT-företagare av About Time AB visar att osäkerheten kring RUT-avdraget är det främsta hindret för expansion. Man vågar inte nyanställa därför att man inte vet vad som kommer närmast. 2017 kan det vara något annat som ska skruvas ned. Jag tror att signalsystemet är väldigt viktigt, och jag vill gärna att ministern tar med sig det.

Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Vad gäller de äldre var det just Lotta Finstorp som tog upp några områden i Sverige där RUT-avdraget ökade kraftigt och hänvisade till att det kunde handla om att äldre ville ha detta. Då var det viktigt att påpeka för Lotta Finstorp – om hon tror att det är de äldre som har ökat antalet RUT-tjänster i Härjedalen, Pajala och ytterligare någon ort – att de äldre inte kommer att påverkas av den här ändringen. Jag tror inte heller att det är så många i Pajala som slår i taket för RUT-avdraget. Det handlar kanske mer om orter där det finns många höginkomsttagare.

Under de 15 interpellationsdebatter om RUT-avdraget som jag har haft här i kammaren, varav tre har handlat specifikt om poolrengöring, har det blivit väldigt tydligt vilka frågor Moderaterna tycker är viktiga. Ibland är det skönt i politiken, när man kan känna igen partier. Här känner man verkligen igen de gamla moderaterna. Vilka är det de slåss för? Jo, det är den procent av RUT-köparna som har en genomsnittlig inkomst på 960 000 kronor om året – för att de ska fortsätta få den här skatterabatten även sedan de har köpt för 25 000 kronor respektive 50 000 kronor för en familj. Det är den gruppen Moderaterna tycker är viktig. Och de tycker att det är så viktigt att den gruppen ska få poolrengöring också att de skriver hela tre interpellationer om detta.

Det är viktigt, och det är tydligt. Jag hoppas att det är många som tittar på den här debatten och kan se vilka frågor Moderaterna prioriterar. Det är viktigt, så att vi vet att Moderaterna lägger sitt krut på dem som tjänar över 960 000 kronor om året i snitt. Det är de som ska värnas.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av skr. 2015/16:58 Riksrevisionens rapport om statens insatser för etablering av nyanlända

2015/16:3312 av Paula Bieler (SD)

2015/16:3313 av Fredrik Malm m.fl. (L)

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 januari

2015/16:318 Oroväckande trög marknad för fossiloberoende bilar

av *Rickard Nordin* (C)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:319 Det svenska stödet till Frankrike

av *Karin Enström* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:320 Veteranutredningen

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:321 Tidigare utbetalning av EU-ersättningar

av *Anders Forsberg* (SD)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:322 Svenskt arbete för fred i Syrien

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:323 Barnäktenskap och familjeplaceringar

av *Christina Örnebjär* (L)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 januari

2015/16:644 Kontakter med Danmark angående id-kontroller

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:645 Regelförenkling för ökad svensk konkurrenskraft

av *Jörgen Warborn* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2015/16:646 Åtgärder mot EU:s felaktiga utbetalningar

av *Hans Rothenberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:647 Avvisade svenskar i Danmark

av *Anders Åkesson* (C)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:648 Konsekvenser för näringslivet av lagstiftningen om id-krav

av *Anders Åkesson* (C)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:649 Kärkort

av *Jimmy Ståhl* (SD)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:650 Övernattningsbostäder

av *Staffan Danielsson* (C)
till statsminister Stefan Löfven (S)

2015/16:651 Förbud mot heltäckande slöja

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:652 Krafttag mot barnäktenskap

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:653 Brott begångna av ensamkommande flyktingbarn

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:654 Sysselsättning för intagna i fängelser

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:655 Behandlingsprogram för intagna i fängelser som inte kan svenska

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:656 Beslagtagande av asylsökandes ägodelar

av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:657 Förväntade effekter på sjukfrånvaron av regeringens åtgärdsprogram

av *Lotta Finstorp* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:658 Arbetslösheten bland utrikes födda

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:659 Prövningen av arbetsförmågan vid sloandet av den bortre tidsgränsen

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:660 Risker med ett ökat försvarssamarbete med Finland

av *Lotta Olsson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:661 Skottsäkra västar till hemvärnet

av *Lotta Olsson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:662 Sanktioner mot Polen

av *Birgitta Ohlsson* (L)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 10.40.

Prot. 2015/16:57
22 januari

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 3 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	2
§ 5 Svar på interpellation 2015/16:295 om svenskt deltagande i internationella insatser under 2016	2
Anf. 1 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 2 HANS WALLMARK (M)	3
Anf. 3 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	4
Anf. 4 HANS WALLMARK (M)	4
Anf. 5 EVA-LENA JANSSON (S)	6
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	6
Anf. 7 HANS WALLMARK (M)	7
Anf. 8 EVA-LENA JANSSON (S)	7
Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	8
§ 6 Svar på interpellationerna 2015/16:288 och 292 om alternativ till sysselsättningsfasen	8
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	8
Anf. 11 LOTTA FINSTORP (M)	9
Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	10
Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	11
Anf. 14 EVA-LENA JANSSON (S)	12
Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	13
Anf. 16 LOTTA FINSTORP (M)	14
Anf. 17 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	15
Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	16
Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (S)	17
Anf. 20 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	17
Anf. 21 LOTTA FINSTORP (M)	18
Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	19
Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	19
§ 7 Svar på interpellation 2015/16:290 om förstörande av en av de bästa integrationsmotorer som funnits	20
Anf. 24 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 25 LOTTA FINSTORP (M)	21
Anf. 26 EVA-LENA JANSSON (S)	22
Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	22
Anf. 28 LOTTA FINSTORP (M)	23
Anf. 29 EVA-LENA JANSSON (S)	24
Anf. 30 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	25

Anf. 31 LOTTA FINSTORP (M).....	25	Prot. 2015/16:57
Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	26	22 januari
§ 8 Bordläggning.....	26	
§ 9 Anmälan om interpellationer.....	27	
§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	27	
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 10.40.....	29	